శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే తృతీయోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే తృతీయోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

దృష్ట్వాఽఽత్మని జయే వ్యగ్రాన్ నృపాన్ హసతి భూరియం ।
అహో మా విజిగీషంతి మృత్యోః క్రీడనకా నృపాః ॥ **1** ॥

కామ ఏష నరేంద్రాణాం మోఘుః స్యాద్ విదుషామపి ।
యేన ఫేనోపమే పిండే యేఽతివిశ్రంభితా నృపాః ॥ **2** ॥

పూర్వం నిర్జిత్య షడ్వర్గం జేష్యామో రాజమంత్రిణః ।
తతః సచివపౌరాప్తకరీంద్రానస్య కంటకాన్ ॥ **3** ॥

ఏవం క్రమేణ జేష్యామః పృథ్వీం సాగరమేఖలాం ।
ఇత్యాశాబద్ధహృదయా న పశ్యంత్యంతికేఽంతకం ॥ **4** ॥

సముద్రావరణాం జిత్వా మాం విశంత్యబ్ధిమోజసా ।
కియదాత్మజయస్యైతన్ముక్తిరాత్మజయే ఫలం ॥ **5** ॥

యాం విసృజ్యైవ మనవస్తత్సుతాశ్చ కురూద్వహ ।
గతా యథాగతం యుద్ధే తాం మాం జేష్యంత్యబుద్ధయః ॥ **6** ॥

మత్కృతే పితృపుత్రాణాం భ్రాతౄణాం చాపి విగ్రహః ।
జాయతే హ్యసతాం రాజ్యే మమతాబద్ధచేతసాం ॥ **7** ॥

మమైవేయం మహీ కృత్స్నా న తే మూఢేతి వాదినః।
స్పర్ధమానా మిథో ఘ్నంతి మ్రియంతే మత్కృతే నృపాః ॥ **8** ॥

పృథుః పురూరవా గాధిర్నహుషో భరతోఽర్జునః।
మాంధాతా సగరో రామః ఖట్వాంగో ధుంధుహా రఘుః ॥ **9** ॥

తృణబిందుర్యయాతిశ్చ శర్యాతిః శంతనుర్గయః।
భగీరథః కువలయాశ్వః ककుత్స్థో నైషధో నృగః ॥ **10** ॥

హిరణ్యకశిపుర్వృత్రో రావణో లోకరావణః।
నముచిః శంబరో భౌమో హిరణ్యాక్షోఽథ తారకః ॥ **11** ॥

అన్యే చ బహవో దైత్యా రాజానో యే మహేశ్వరాః।
సర్వే సర్వవిదః శూరాః సర్వే సర్వజితోఽజితాః ॥ **12** ॥

మమతాం మయ్యవర్తంత కృత్వోచ్చైర్మర్త్యధర్మిణః।
కథావశేషాః కాలేన హ్యకృతార్థాః కృతా విభో ॥ **13** ॥

కథా ఇమాస్తే కథితా మహీయసాం
వితాయ లోకేషు యశః పరేయుషాం।
విజ్ఞానవైరాగ్యవివక్షయా విభో
వచోవిభూతీర్న తు పారమార్థ్యం ॥ **14** ॥

యస్తూత్తమశ్లోకగుణానువాదః
సంగీయతేఽభీక్ష్ణమమంగలఘ్నః।
తమేవ నిత్యం శృణుయాదభీక్ష్ణం
కృష్ణేఽమలాం భక్తిమభీప్సమానః ॥ **15** ॥

రాజోవాచ
కేనోపాయేన భగవన్ కలేర్దోషాన్ కలౌ జనాః।
విధమిష్యంత్యుపచితాంస్తన్మే బ్రూహి యథా మునే ॥ **16** ॥

యుగాని యుగధర్మాంశ్చ మానం ప్రలయకల్పయోః।
కాలస్యేశ్వరరూపస్య గతిం విష్ణోర్మహాత్మనః ॥ **17** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
కృతే ప్రవర్తతే ధర్మశ్చతుష్పాత్తజ్జనైర్ధృతః।
సత్యం దయా తపో దానమితి పాదా విభోర్నృప ॥ **18** ॥

సంతుష్టాః కరుణా మైత్రాః శాంతా దాంతాస్తితిక్షవః।
ఆత్మారామాః సమదృశః ప్రాయశః శ్రమణా జనాః ॥ **19** ॥

త్రేతాయాం ధర్మపాదానాం తుర్యాంశో హీయతే శనైః।
అధర్మపాదైరనృతహింసాసంతోషవిగ్రహైః ॥ **20** ॥

తదా క్రియాతపోనిష్ఠా నాతిహింస్రా న లంపటాః।
త్రైవర్గికాస్త్రయీవృద్ధా వర్ణా బ్రహ్మోత్తరా నృప ॥ **21** ॥

తపఃసత్యదయాదానేష్వర్ధం హ్రసతి ద్వాపరే।
హింసాతుష్ట్యనృతద్వేషైర్ధర్మస్యాధర్మలక్షణైః ॥ **22** ॥

యశస్వినో మహాశాలాః స్వాధ్యాయాధ్యయనే రతాః।
ఆఢ్యాః కుటుంబినో హృష్టా వర్ణాః క్షత్రద్విజోత్తరాః ॥ **23** ॥

కలౌ తు ధర్మహేతూనాం తుర్యాంశోఽధర్మహేతుభిః।
ఏధమానైః క్షీయమాణో హ్యంతే సోఽపి వినంక్ష్యతి ॥ **24** ॥

తస్మిన్ లుబ్ధా దురాచారా నిర్దయాః శుష్కవైరిణః।
దుర్భగా భూరితర్షాశ్చ శూద్రదాశోత్తరాః ప్రజాః ॥ **25** ॥

సత్త్వం రజస్తమ ఇతి దృశ్యంతే పురుషే గుణాః।
కాలసంచోదితాస్తే వై పరివర్తంత ఆత్మని ॥ **26** ॥

ప్రభవంతి యదా సత్త్వే మనోబుద్ధీంద్రియాణి చ।
తదా కృతయుగం విద్యాజ్ఞానే తపసి యద్ రుచిః ॥ **27** ॥

యదా ధర్మార్థకామేషు భక్తిర్భవతి దేహినాం।
తదా త్రేతా రజోవృత్తిరితి జానీహి బుద్ధిమన్ ॥ **28** ॥

యదా లోభస్త్వసంతోషో మానో దంభోఽథ మత్సరః।
కర్మణాం చాపి కామ్యానాం ద్వాపరం తద్ రజస్తమః ॥ **29** ॥

యదా మాయానృతం తంద్రా నిద్రా హింసా విషాదనం।
శోకో మోహో భయం దైన్యం స కలిస్తామసః స్మృతః ॥ **30** ॥

యస్మాత్ క్షుద్రదృశో మర్త్యాః క్షుద్రభాగ్యా మహాశనాః।
కామినో విత్తహీనాశ్చ స్వైరిణ్యశ్చ స్త్రియోఽసతీః ॥ **31** ॥

దస్యూత్కృష్టా జనపదా వేదాః పాఖండదూషితాః।
రాజానశ్చ ప్రజాభక్షాః శిశ్నోదరపరా ద్విజాః ॥ **32** ॥

అవ్రతా వటవోఽశౌచా భిక్షవశ్చ కుటుంబినః।
తపస్వినో గ్రామవాసా న్యాసినోఽత్యర్థలోలుపాః ॥ **33** ॥

హ్రస్వకాయా మహాహారా భూర్యపత్యా గతహ్రీయః।
శశ్వత్కటుకభాషిణ్యశ్చౌర్యమాయోరుసాహసాః ॥ **34** ॥

పణయిష్యంతి వై క్షుద్రాః కిరాటాః కూటకారిణః।
అనాపద్యపి మంస్యంతే వార్తాం సాధుజుగుప్సితాం ॥ **35** ॥

పతిం త్యక్ష్యంతి నిర్ద్రవ్యం భృత్యా అప్యఖిలోత్తమం।
భృత్యం విపన్నం పతయః కౌలం గాశ్చాపయస్వినీః ॥ **36** ॥

పితృభ్రాతృసుహృజ్జ్ఞాతీన్ హిత్వా సౌరతసౌహృదాః।
ననాందృశ్యాలసంవాదా దీనాః స్త్రైణాః కలౌ నరాః ॥ **37** ॥

శూద్రాః ప్రతిగ్రహీష్యంతి తపోవేషోపజీవినః।
ధర్మం వక్ష్యంత్యధర్మజ్ఞా అధిరుహ్యోత్తమాసనం ॥ **38** ॥

నిత్యముద్విగ్నమనసో దుర్భిక్షకరకర్శితాః।
నిరన్నే భూతలే రాజన్ననావృష్టిభయాతురాః ॥ **39** ॥

వాసోఽన్నపానశయనవ్యవాయస్నానభూషణైః।
హీనాః పిశాచసందర్శా భవిష్యంతి కలౌ ప్రజాః ॥ **40** ॥

కలౌ కాకిణికేఽప్యర్థే విగృహ్య త్యక్తసౌహృదాః।
త్యక్ష్యంతి చ ప్రియాన్ ప్రాణాన్ హనిష్యంతి స్వకానపి ॥ **41** ॥

న రక్షిష్యంతి మనుజాః స్థవిరౌ పితరావపి।
పుత్రాన్ సర్వార్థకుశలాన్ క్షుద్రాః శిశ్నోదరంభరాః ॥ **42** ॥

కలౌ న రాజంజగతాం పరం గురుం
త్రిలోకనాథానతపాదపంకజం।
ప్రాయేణ మర్త్యా భగవంతమచ్యుతం
యక్ష్యంతి పాఖండవిభిన్నచేతసః ॥ **43** ॥

యన్నామధేయం మ్రియమాణ ఆతురః
పతన్ స్ఖలన్ వా వివశో గృణన్ పుమాన్।
విముక్తకర్మార్గల ఉత్తమాం గతిం
ప్రాప్నోతి యక్ష్యంతి న తం కలౌ జనాః ॥ **44** ॥

పుంసాం కలికృతాన్ దోషాన్ ద్రవ్యదేశాత్మసంభవాన్।
సర్వాన్ హరతి చిత్తస్థో భగవాన్ పురుషోత్తమః ॥ **45** ॥

శ్రుతః సంకీర్తితో ధ్యాతః పూజితశ్చాదృతోఽపి వా।
నృణాం ధునోతి భగవాన్ హృత్స్థో జన్మాయుతాశుభం ॥ **46** ॥

యథా హేమ్ని స్థితో వహ్నిర్దుర్వర్ణం హంతి ధాతుజం।
ఏవమాత్మగతో విష్ణుర్యోగినామశుభాశయం ॥ **47** ॥

విద్యాతపఃప్రాణనిరోధమైత్రీ -
తీర్థాభిషేకవ్రతదానజప్యైః।
నాత్యంతశుద్ధిం లభతేఽంతరాత్మా
యథా హృదిస్థే భగవత్యనంతే ॥ **48** ॥

తస్మాత్ సర్వాత్మనా రాజన్ హృదిస్థం కురు కేశవం।
మ్రియమాణో హ్యవహితస్తతో యాసి పరాం గతిం ॥ **49** ॥

మ్రియమాణైరభిధ్యేయో భగవాన్ పరమేశ్వరః।
ఆత్మభావం నయత్యంగ సర్వాత్మా సర్వసంశ్రయః ॥ **50** ॥

కలేర్దోషనిధే రాజన్నస్తి హ్యేకో మహాన్ గుణః।
కీర్తనాదేవ కృష్ణస్య ముక్తసంగః పరం వ్రజేత్ ॥ **51** ॥

కృతే యద్ ధ్యాయతో విష్ణుం త్రేతాయాం యజతో మఖైః।
ద్వాపరే పరిచర్యాయాం కలౌ తద్ధరికీర్తనాత్ ॥ **52** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
తృతీయోఽధ్యాయః ॥